

Program zasedání Vědecké rady Filozofické fakulty Univerzity Karlovy dne 16. prosince 2021

(Zasedání bude probíhat on-line prostřednictvím aplikace MS Teams, hlasování bude zajištěno pomocí aplikace <https://vr.is.cuni.cz/>)

1. Zahájení

1.1. Organizační informace

1.2. Prezence členů Vědecké rady FF UK

1.3. Schválení programu zasedání Vědecké rady FF UK

1.4. Schválení zápisu ze zasedání Vědecké rady FF UK dne 18. 11. 2021

2. Řízení ke jmenování profesorem pana doc. PhDr. Petera Pavúka, Ph.D. pro obor Archeologie

základní informace v příloze č. 1,

teze přednášky v příloze č. 2

3. Habilitační řízení pana Mgr. Ladislava Koreně, Ph.D. pro obor Filozofie

základní informace v příloze č. 3,

teze přednášky v příloze č. 4

4. Personálie

Na vědomí:

4.1. Pan Mgr. Michal Téra, Ph.D. (Univerzita Pardubice, Fakulta Filozofická) byl k 1. 12. 2021 jmenován docentem pro obor Slavistika.

Ke schválení:

prostřednictvím hlasovací aplikace <https://vr.is.cuni.cz/> v termínu, který bude oznámen.

4.2. Návrh na doplnění členů do zkušební komise pro BZK a SZZK pro studijní program Filologie (Bc. i NMgr. obor: Německý jazyk a literatura), studijní program Germánská a severoevropská studia – Germanistika (Bc. i NMgr.), studijní program Německý jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání (Bc.), studijní program Učitelství německého jazyka a literatury pro střední školy (NMgr.):

Mgr. Václav Smyčka, Ph.D.

Mgr. Viktor Tichák, Ph.D.

Dr. phil. Marc Weiland

4.3. Návrh na doplnění členů do zkušební komise pro BZK, SZZK a SRZK pro studijní program Sociální politika a sociální práce (Bc., NMgr. i Rigo obor: Sociální práce), studijní program Sociální politika (Bc. i NMgr.):

doc. PaedDr. Tatiana Matulayová, Ph.D. – předsedkyně

Mgr. Kateřina Cidlinská, Ph.D.

prof. JUDr. Kristina Koldinská, Ph.D. – doplnění do komise pouze pro SZK

Zdůvodnění KSOP:

O doplnění dr. Cidlinské žádá katedra z důvodu nedostatku habilitovaných pracovníků na katedře.

4.4. Návrh na doplnění členů do zkušební komise pro SZK pro studijní program Psychologie (obor: Psychologie):

doc. Ondřej Bezdíček, Ph.D. – Předseda

doc. Jiří Mudrák, Ph.D. – Předseda

doc. Mgr. Tomáš Nikolai, Ph.D. – Předseda

Mgr. Filip Děchtěrenko, Ph.D.

Mgr. Lea Takács, Ph.D.

Mgr. Kamila Urban, Ph.D.

Mgr. Kateřina Záborská, Ph.D.

Zdůvodnění KPS:

Dr. Takács, dr. Záborská a dr. Děchtěrenko splňují podmínky pro zahájení habilitačního řízení, očekává se brzká habilitace. Dr. Urban je navržena z důvodu aktuální personální nouze a potřeby dostatečně pokrýt pro SZK oblast pedagogické psychologie.

4.5. Návrh oborové rady na doplnění člena zkušební komise pro SDZK a obhajoby disertačních prací pro studijní program Románské literatury, obor Románské literatury (jazyk výuky čeština a angličtina)

doc. Mgr. Jiří Chalupa, Dr. – předseda

PhDr. Jaroslava Marešová, Ph.D.

PhDr. Josef Prokop, Ph.D.

Zdůvodnění:

Vzhledem k věkovému průměru stávajících předsedů komisí a jejich postupným odchodům do důchodu bychom rádi rozšířili seznam potenciálních předsedů o externího kolegu v produktivním věku (Jiří Chalupa). Zároveň bychom do komisí jako řadové členy rádi začlenili mladší kolegy na úrovni Ph.D. s perspektivou brzké habilitace (Jaroslava Marešová, Josef Prokop).

4.6. Návrh oborové rady na doplnění člena zkušební komise pro SDZK a obhajoby disertačních prací pro studijní program Obecná teorie a dějiny umění a kultury, obor Divadelní věda (tříletá a čtyřletá délka studia, jazyk výuky čeština a angličtina).

doc. MgA. David Drozd, Ph.D.

4.7. Návrh oborové rady na doplnění členů zkušební komise pro obhajoby disertačních prací pro studijní program Filologie, studijní obor Teorie a dějiny literatur zemí Asie a Afriky:

PhDr. Jiří Holba, Ph.D.

James Madaio, Ph.D.

Zdůvodnění:

Nehabilitovaní členové komise jsou vesměs vědeckí pracovníci Orientálního ústavu AV ČR a mezinárodně respektovaní odborníci ve svých oborech, jak dokládají životopisy a bibliografie na stránkách ústavu.

5. Program Cooperatio

K projednání:

5.1. návrh na doplnění člena do rady vědní oblasti Health Sciences

doc. Mgr. Ondřej Bezdíček, Ph.D.

Podklady k dispozici na Intranetu FF UK.

6. Akreditace

6.1. Akreditace studijních programů

Kontrolní zprávy:

Název SP	Typ SP
Studia nových médií	NMgr.
Sociologie	NMgr.
Andragogika a personální řízení	Bc.
Etnologie a kulturní antropologie	Bc.
Etnologie a kulturní antropologie	NMgr.
Sociální práce	Bc.
Sociální práce	NMgr.
Informace, média a knižní kultura	NMgr.
Jihovýchodoevropská studia	Bc.
Středoevropská studia	NMgr.
Fonetika	NMgr.
Hudební věda	Bc.
Hudební věda	NMgr.
Hudební věda	Ph.D.

Podklady k dispozici na Intranetu FF UK.

6.2. Návrhy na změnu garanta (mimo akreditace)

Název SP	Typ SP	Standardní doba studia	Jazyk výuky	Návrh na odvolání garanta SP	Návrh na jmenování garanta SP
Empirická a komparativní lingvistika	NMgr.	2	cs	doc. PhDr. Jiří Rejzek, Ph.D.	doc. Mgr. Václav Cvrček, Ph.D.
Sociální práce	NMgr.	2	cs	doc. PhDr. Oldřich Matoušek	doc. PaedDr. Tatiana Matulayová, Ph.D.
Psychologie	NMgr.	2	cs	doc. PhDr. Ilona Gillernová, CSc.	doc. Tomáš Nikolai, Ph.D.
Klinická psychologie a psychologie zdraví	PhD.	4	cs	doc. PhDr. Mgr. Lenka Krámská, Ph.D.	doc. Tomáš Nikolai, Ph.D.
Clinical and Health Psychology	PhD.	4	en	doc. PhDr. Mgr. Lenka Krámská, Ph.D.	doc. Tomáš Nikolai, Ph.D.

Název SO	Typ SO	Standardní doba studia	Jazyk výuky	Návrh na odvolání garanta SO	Návrh na jmenování garanta SO
Psychologie (B7701)	Bc.	3	cs	PhDr. Markéta Niederlová, Ph.D.	Mgr. Lea Takács, Ph.D.
Psychologie (M7701) (Jednoobor; Prezenční/kombinovaná forma)	Mgr.	5	cs	doc. PhDr. Ilona Gillernová, CSc.	doc. Tomáš Nikolai, Ph.D.
Psychologie (M7701) (Dvouobor; Prezenční forma)	Mgr.	5	cs	doc. PhDr. Ilona Gillernová, CSc.	doc. Tomáš Nikolai, Ph.D.
Psychologie (N7701)	NMgr.	2	cs	doc. PhDr. Ilona Gillernová, CSc.	doc. Tomáš Nikolai, Ph.D.
Klinická psychologie	PhD.	3	cs	doc. PhDr. Mgr. Lenka Krámská, Ph.D.	doc. Tomáš Nikolai, Ph.D.

7. Různé

Přílohy

Příloha č. 1

Cca v 10.00 hodin jmenovací řízení pana **doc. PhDr. Petera Pavúka, Ph.D.** pro obor **Archeologie**

Komise:

Předseda:

prof. PhDr. Jan Bažant, CSc., AV ČR, FF UK.

Členové:

prof. PhDr. Petr Charvát, DrSc., Pedagogická fakulta UK, FF MU,

prof. Mgr. Jiří Macháček, Ph.D., FF MU,

doc. Mgr. Karel Nováček, Ph.D., FF UPOL

a doc. PhDr. Mgr. Luboš Jiráň, CSc., AV ČR.

Autoři doporučujících dopisů:

prof. Dr. Peter Warren, Bristol University,

prof. Dr. Sigrid Jalkotzy, OeAW, Wien,

prof. Dr. Jerremy Rutter, Dartmouth College,

prof. Dr. Brian Rose, Penn Museum,

prof. Dr. Joseph Maran, Univ. Heidelberg

Téma přednášky:

Trója bez Homéra. Významná lokalita na priesečníku troch svetov.

Příloha č. 2

Jméno a příjmení s tituly: **doc. PhDr. Peter Pavúk, Ph.D.**

Název jmenovací přednášky: **Trója bez Homéra. Významná lokalita na priesečníku troch svetov.**

Text tezí:

Trója je v podvedomí väčšiny z nás úzko spätá s epickým básnikom Homérom, ktorý žil niekedy v 8. stor. pnl. Od momentu, keď Heinrich Schliemann identifikoval kopec Hisarlik v severozápadnom Turecku ako „homérsku“ Tróju, sa bádanie o Tróji ako keby rozdvajilo a jedna časť sa venovala primárne homérskejšiemu eposu a druhá skôr samotnej lokalite a jej materiálnym nálezom. Po väčšinu času sa ale tieto dva prístupy prelínali, keďže sa vychádzalo z toho, že za básňami Ilias a Odysea je skrytá istá historická informácia, ktorú ide spojiť s archeologickými nálezmi. V poslednom období sa ich cesty ale dosť zásadne rozišli.

Existuje niekoľko období bádania o Tróji, ktoré by sme mohli rozdeliť zhruba nasledovným spôsobom. Starožitnícke obdobie, v ktorom Schliemann znamenal prelom smerom k vedeckej archeológii. Homér bol pre neho ako rukoväť a čokoľvek vykopal, snažil sa to s Homérom spojiť. Muselo to byť pre Schliemanna na sklonku svojho života veľmi trpké uvedomenie si, že sa vo svojich datovaniach a kultúrnych určeníach minul skoro o 1000 rokov – v zmysle toho, ktorá z vrstiev je tá „homérska“. Po vykopávkach Carla Blegena v 30. rokoch minulého storočia sa poznanie náleziska výrazne zdokonalilo a súbežne s tým sa ale vyvíjali aj homérske štúdie. Veľkými témami boli otázky orálneho prenosu cez generácie a postupného vzniku eposov (Milman Parry, ca. 1920), tzv. homérskej topografie (Hilda Lorimer 1950) až po opakované iterácie otázky: Bola Trójska vojna? (Moses Finley et al. 1964 a mnohí iní). Ešte v 80. rokoch 20. storočia sa tieto diskusie naďalej prekrývali a rezonovali aj v laickej verejnosti, hlavne vďaka dokumentárnej sérii Michaela Wooda (BBC 1985).

Nové archeologické vykopávky započali v Tróji v roku 1988 a trvali až do roku 2012, primárne pod vedením Manfreda Korfmannu z univerzity v Tübingene a od roku 2005 Ernsta Pernicku. Tieto priniesli nielen množstvo nových informácií o samotnej lokalite, ale celá disciplína archeológie sa za posledných 20 rokov dosť zásadne zmenila. S nástupom užšej spolupráce s prírodnými vedami, ale aj s dôrazom na rigoróznejší spôsob argumentácie a validácie výsledkov, sa upustilo od častokrát „pocitových“ interpretácií, nech sa zdali byť akokoľvek koherentné. Podstatným spôsobom sa tiež zmenilo chápanie tzv. dórskej, iónskej a aiólskej migrácie a tým pádom aj celá interpretácia západotureckého pobrežia. Počas prednášky sa preto pokúsím odprezentovať „archeologický“ pohľad na lokalitu, ktorú nazývame Trójou, keďže je už dlhšie jasné, že aj sama o sebe, bez akýchkoľvek referencií na Homéra, je vďaka nepretržitému osídleniu v trvaní ca. 3500 rokov a nadštandardne dobrému stavu poznania, zásadným archeologickým prameňom a spojovníkom medzi archeológiami na Balkáne, v egejskej oblasti a v Anatólii. Tá miera preskúmanosti a zhruba 150 rokov záujmu o ňu sú ale bezpochyby dôsledkom pozornosti, ktorú vzbudila identifikácia s Homérovými popismi.

Po krátkom úvode, ktorý uvedie lokalitu od jej počiatkov okolo roku 3000 pnl. až po ničivé zemetrasenie po roku 500 nl., sa zameriame na význam a úlohu Tróje VI a VII počas neskorej doby bronzovej (ca. 1800–1050 pnl.), kde si ukážeme akým spôsobom sa počas týchto stáročí menila, čiastočne v reakcii na meniaci sa svet okolo, čiastočne ako dôsledok vnútorného vývoja. Dôraz bude kladený na vývoj architektúry, keramiky, „domáceho hospodárstva“, „zahraničného obchodu“ ako aj jej strategickú geopolitickú polohu na

Dardanelách. Ukazuje sa, že na jednu stranu bola Trója jasne ukotvená v miestnych anatólskych tradíciách, na druhú stranu bola ale aj výrazne ovplyvňovaná svojím okolím. Podstatné pritom ale je, že väčšina týchto vplyvov bola aktívne transformovaná a adaptovaná podľa miestnych potrieb. Na záver sa ale predsa len vrátime k Homérovi a zamyslíme sa ako s vzniknutou dvojkoľajnosťou ďalej.

Příloha č. 3

Cca v 11.45 hodin habilitační řízení pana **Mgr. Ladislava Koreně, Ph.D.** pro obor **Filozofie**.

Komise:

Předseda:

prof. RNDr. Ladislav Kvasz, DSc., Dr., UK Praha, AV ČR.

Členové:

doc. James Hill, Ph.D., UK Praha,

doc. Mgr. Jakub Mácha, Ph.D., MU Brno,

doc. Mgr. Tomáš Marvan, Ph.D., AV ČR

a doc. RNDr. Josef Moural, CSc., UJEP Ústí nad Labem.

Oponenti:

prof. Dr. Pirmin Stekeler-Weithofer, Univerzita v Lipsku

doc. Ondřej Beran, Ph.D., Univerzita Pardubice

Vít Punčochář, Ph.D., Filosofický ústav AV ČR

Habilitační práce:

Od morálního pluralizmu k umírněnému morálnímu relativizmu

Téma přednášky:

Practices of Reason

Příloha č. 4

Jméno a příjmení s tituly: **Mgr. Ladislav Koreň, Ph.D.**

Název habilitační přednášky: **Od morálního pluralizmu k umírněnému morálnímu relativizmu**

Text tezí:

V etické tradici slovo *morálka* často označuje rámec pro klasifikaci, hodnocení a regulaci lidských motivů, dispozic a činů na interpersonální úrovni (jak se chovat k druhým nebo v komunitě) a intrapersonální úrovni (jak sladit různé individuální motivace, jakým člověkem být). Lidské komunity/tradice/kultury mohou v praxi aplikovat poněkud odlišné morální rámce v tomto slova smyslu. Jsou zde ovšem kontroverzní otázky. Jak extenzivní a hluboké jsou rozdíly mezi morálními rámci? Jsou některé morální rámce objektivně lepší než jiné? Podle jakého kritéria?

Morálním relativizmem se často označuje pozice, která kombinuje dvě teze. Deskriptivní teze tvrdí, že mezi morálními systémy existují extenzivní a hluboké rozdíly v hodnotících taxonomiích a soudech. Normativní teze tvrdí, že neexistují univerzálně platné hodnoty, pouze lokálně platné hodnoty té či oné komunity/tradice/kultury. Nelze proto smysluplně poměřovat a hodnotit morální rámce jako lepší či horší. Sympatizanti morálního relativizmu poukazují na to, že některé lidské komunity schvalují z našeho pohledu problematické praktiky: polygamii, ženskou obřízku, týrání zvířat, infanticidu, dohodnuté sňatky adolescentů, apod. To jsou podle nich příklady hlubokých rozdílů. Co se nám zdá být abnormální (např. polygamie) je v takových komunitách naprosto normální. A zdá se, že není žádné neutrální stanovisko, z něhož by šlo objektivně rozhodnout, která perspektiva je ta správná. A tedy, pokud je tu něco jako morální pravda (platnost), pak to musí být imanentní morální pravda (platnost) – tj. „v nějakém rámci“.

V kulturní antropologii měl morální relativismus mnoho zastánců, zatímco ve filozofii (etické tradici) je tradičně spíše terčem kritiky. Protipólem je zde pozice *morálního absolutizmu* (či *univerzalizmu*): úkolem etiky (morální teorie) je definovat jeden koherentní systém základních morálních pravd či principů, který je platný nezávisle na tom, co akceptuje ta která komunita, tradice nebo kultura. Ten v principu determinuje správné odpovědi na morální otázky a tím také umožňuje srovnávat morální rámce jako lepší/horší. Absolutisté často poukazují na to, že morální spory běžně nevnímáme jako spory „o chutích“ ve smyslu *de gustibus non disputandum*, nýbrž jako spory, ve kterých se někdo mýlí (proč bychom jinak argumentovali?). Dále často tvrdí, že existují jisté *morální univerzálie*: např. základní hodnoty (či normy) jako je pravdomluvnost, pomoc bližním, neublížování nevinným, reciprocita, férovost, péče o děti a staré lidi, apod. Rozdíly podle nich existují na pozadí robustní shody v takových hodnotách. Navíc jsou často vysvětlitelné skrze rozdíly v specifických okolnostech života, v religiózních či metafyzických přesvědčeních o povaze a kauzální struktuře světa, nebo v přesvědčeních o tom, kdy a na koho se takové základní hodnoty vztahují. Podle absolutistů každopádně normativní relativistická teze zjevně neplyne z deskriptivní teze. A lepším teoretickým vysvětlením našich intuic o povaze morálního dialogu/zdůvodňování a té morální různosti, která ve světě skutečně existuje, je podle nich předpoklad jednoho systému morálních hodnot, který mohou morální rámce/soudy mapovat či reprezentovat lépe nebo hůře.

Teze a nástin argumentace přednášky:

(1) Morální relativismus a absolutismus jsou problematické extrémy. Proti prvnímu lze namítnout, že tematizace specificky „morálních“ rozdílů (na rozdíl od všemožných

zvyklostí) předpokládá jistá sdílená témata a hodnoty: např. vycházet spolu v komunitě minimálně předpokládá brát na druhé základní ohledy (neubližování, pomoc, pravdomluvnost, férovost, apod.). To umožňuje, alespoň v jistém rozsahu, srovnávání, hodnocení a zdůvodňování morálek, morální transformaci či progres. Proti absolutizmu lze argumentovat z pozice *hodnotového pluralizmu*: základní hodnoty existují, ale jsou neredukovatelně mnohé a v praxi mohou motivovat k odlišnému hodnocení činů (např. tenze mezi povinnostmi vůči rodině resp. vůči komunitě). A pokusy zdůvodnit jednu sadu „správných odpovědí“ na morální otázky (dilemata) redukcí na jednu fundamentální „míru“ jsou liché.

(2) Kompromisem je zde umírněný morální relativizmus (dále UMR). UMR rozeznává jisté morální univerzálie. Lidé jsou přirozeně sociální bytosti, které mají podobné základní potřeby, motivace a problémy: na úrovni jedince např. mít základní prostředky pro život a nějaký prostor pro naplnění individuálních zájmů a životních cílů; na úrovni rodiny např. péče o potomky, pomoc, respekt ke starším; na úrovni vztahů k druhým např. reciprocita, neubližovat si, mluvit pravdu, držet sliby; na úrovni komunity cosi jako přijatelná distribuce zdrojů a výnosů spolupráce, loajalita, respekt k autoritám a institucím. Společným jmenovatelem morálek je *regulace* takových oblastí a *sladění* jejich různých, někdy konfliktních požadavků a hodnot. Tento společný jmenovatel umožňuje vést dialog a hodnotit různé systémy (zevnitř i zvnějšku) s ohledem na to, zda a jak dobře naplňují a řeší tyto rámcové *funkce* (umožňuje vyhodnotit některé morální rámce jako méně adekvátní řešení daných potřeb a výzev společného života, protože jsou zbytečně kruté, nedostatečně reciproční, kooperativní nebo opresivní). Současně UMR tvrdí, že v takto omezeném prostoru je stále dost místa pro různé ale stejně adekvátní a legitimní morální „experimenty“ či „způsoby života“. Různé komunity totiž kultivují odlišné, často prakticky neslučitelné hodnotové orientace v důsledku odlišných kulturních specifikací, konstelací (seřazení) a oblastí aplikace základních hodnot (plus přidávají své vlastní hodnoty/otázky, které nemají obdobu v jiných). UMR v tomto bodě odmítá představu o univerzálním pořádku morálních hodnot, který determinuje jednu sadu „správných řešení“.

(3) Výzkum v kulturní a sociální psychologii indikuje hluboké rozdíly v hodnotových konstelacích, které UMR dokáže dobře vysvětlit. Zde budou pro názornost diskutovány následující příklady:

a) Z našeho pohledu velice odlišné seřazení různých činů podle jejich morální závažnosti příslušníky hinduistické komunity v Indii (Shweder et. al. 1987): např. 1. Den po otcově smrti se jeho syn ostříhal a snědl kuře. [považováno za jedno z vůbec nejvážnějších provinění]. 2. Vdova ve vaší komunitě jí ryby dvakrát týdně. [považováno za velice vážné provinění]. 3. Chudý muž se zranil a šel do nemocnice. Tam ho odmítli ošetřit, protože neměl dost peněz na to, aby za ošetření zaplatil. [považováno za vážné provinění – ale ne tak závažné jako 1. a 2.]. Zde lze namítnout, že morální hodnocení hinduistů se zjevně liší od našeho, ale že tomu tak je v důsledku jejich specifických přesvědčení, která nepatří k morálce: např. přesvědčení, že bližní pomáhají duši zemřelého se reinkarnovat, a že když si jeho syn ostříhá vlasy a sní tzv. „hot food“ brání mu to pomoci otci (jeho duši). Tomu lze ovšem oponovat s tím, že pouze velice umělá koncepce morálky ji odděluje od takových metafyzických a religiózních přesvědčení o konstituci světa a lidských bytostí s morálním statutem a nároky. Kromě toho, pouhé pojmové očištění morálky od takových postojů nijak v praxi neredukuje rozdíly či rozpory v konkrétních případech (srovnej hluboké rozdíly i v rámci našich západních komunit mezi religiózními resp. sekulárními hodnotovými orientacemi nebo mezi liberálními resp. konzervativními hodnotovými orientacemi).

b) Navíc jsou zde příklady signifikantních hodnotových rozdílů, ve kterých taková přesvědčení nehrají zásadní roli. Např. Miller & Bersoff (1992) zdokumentovali odlišné tendence řešit morální dilemata typu: „Měla by osoba A ukrást jízdenku na vlak osobě B, když to je jediný způsob jak se dopravit včas na svatbu nejbližšího přítele a doručit mu

svatební prsten (A ztratila peněženku, nikdo ji nechce dát peníze). Probandi z Indie měli tendenci odpovědět „ano“, zatímco probandi z USA „ne“. Podle autorů to lze plauzibilně vysvětlit tím, že lidé z Indie inklinují k tzv. *etice komunity* (silný důraz na závazky vůči rodině, přátelům, komunitě, respekt k nim, apod.), zatímco lidé z USA inklinují k tzv. *etice autonomie* (silný důraz na individuální práva, respekt k nim, apod.). To je příklad kulturně odlišných konstelací (seřazení) hodnot, spíše než rozdílů v přesvědčeních o faktech, které nejsou morální povahy. A nezdá se, že bychom takové rozdíly mohli objektivně rozsoudit. UMR, zdá se, je zde rozumným kompromisem.

Odkazy:

Miller, J. G., & Bersoff, D. M. 1992. Culture and moral judgment: How are conflicts between justice and interpersonal responsibilities resolved? *Journal of Personality and Social Psychology*, 62(4), 541–554

Shweder, R.A., Mahapatra, M., & Miller, J. G. 1987. Culture and Moral Development. In *The Emergence of Morality in Young Children*. J. Kagan & Lamb, S. (Eds). Chicago: University of Chicago Press.